

Vážené dámy a vážení panové,

velmi ráda jsem přijala pozvání jedné z pořadatelek dnešní konference, týkající se rovných příležitostí mužů a žen. Jistě mi dovolíte zabývat se tímto tématem nejdříve z obecného hlediska, následně se pak věnovat rovným příležitostem mužů a žen přímo v politickém životě naší společnosti. Obě tyto oblasti pak budu hodnotit především s ohledem na svou osobní zkušenost komunální i parlamentní političky ODS, protože právě tato zkušenost zformovala můj názor na danou problematiku.

Ráda bych však ihned na počátku označila sousloví rovnost mužů a žen jiným označením a to „pohlavní rovnost“, činím tak zcela záměrně a v souladu s tím, jak k danému tématu dnes přistupuje Evropské společenství.

Historií pojmu „pohlavní rovnost“ jistě není nutné se detailně zabývat, je všeobecně známé, že tento pojem je starý více než dvě stě let a má souvislost s feministickým hnutím. Tento termín je totiž v současné evropské politické diskusi, podle europoslance za ODS Hynka Fajmona velmi frekventovaný a vyústil ve vznik nového evropského úřadu, jenž je nazván **Evropský institut pro pohlavní rovnost** a začal ve Vilniusu působit od 1. ledna 2007. Zajímavou informací pak je jistě návrh rozpočtu pro tento úřad - v letech 2007-2013 má mít k dispozici rozpočet ve výši 50,3 milionů euro (tedy zhruba 1,5 miliardy korun) a zaměstnat má postupně až 30 "pohlavních euroúředníků". Jakkoliv může termín vyvolávat náš úsměv, musím zdůraznit, že vychází z pojetí této problematiky v Evropské unii.

Zřízení institutu může uklidnit řadu žen zabývajících se touto problematikou. Otázkou však zůstává, zda je to krok tím správným směrem. Institut je součástí širšího plánu Evropské unie na dosažení rovného postavení mužů a žen v letech 2006-2010. "Akční plán" definuje několik prioritních oblastí činnosti EU pro dosažení "pohlavní rovnosti" a Evropská unie si v rámci tohoto plánu mj. stanovila cíl dosáhnout v **roce 2010 míry zaměstnanosti žen ve výši 60 %**. (Nyní je to zhruba 55 %.)

Víme, že ženské hnutí začalo v polovině 19. století usilovat o prosazení volebního práva pro ženy. Postupně bylo uzákoněno volební právo pro ženy v mnoha zemích světa. V Evropě byl tento proces ukončen ve Švýcarsku. Jisté však je, že se postavení žen nejen u nás od 19. století začalo výrazně měnit. U nás se pozitivně změnilo především po roce 1989 a na prahu 21. století obecně o právu žen být v politice už nikdo nepochybuje. Druhá vlna feminismu nastoupila ve druhé polovině 20. století s odůvodněním, že uzákonění volebního práva nevyřešilo ženskou otázku. Stále častěji se objevovala tendence po tzv. pozitivní diskriminaci. Vyústěním tohoto procesu je snaha zavádět kvóty například pro sestavování kandidátek politických stran.

V poslední době je stále více slyšet o nutnosti zvýšení počtu žen v rozhodovacích procesech a, jak jsem již zmínila v této souvislosti, se stanovováním kvót pro počet žen na volebních kandidátkách.

ODS je stranou, která stanovování kvót odmítá. Osobně jsem silným zastáncem tohoto názoru. Příčina nižšího počtu žen v politice v našich zeměpisných šířkách jistě netkví v nezájmu žen či v odporu mužů proti ženám političkám. Je to však určitě téma na hlubokou filozoficko-sociologickou studii, ke které se necítím být kompetentní. Stanovování kvót o počtu žen na té které kandidátce je pro mne ale nepochopitelným počinem. Takový krok je v rozporu s principem svobodné soutěže, který musí být i na tomto poli uplatňován.

Historie žen ve vrcholné politice zatím ukazuje spíše na pozitiva ženského prvku v rozhodování o věcech veřejných. A to mně osobně dává sílu věřit, že jako žena mohu v politice lidem pomáhat, být užitečná. To je mé hlavní kritérium politiky a politiků. Jestli nosí jen kalhoty nebo občas sukně, je pak, myslím, vcelku jedno.

Největší počet žen v parlamentu mají ve Švédsku (45%), na druhém místě je Dánsko a Finsko (38%). Jistě to souvisí i s tím, že ve Skandinávii bylo historicky velmi záhy uzákoněno volební právo pro ženy. Nedá mi nezmínit, že ale právě ve Švédsku ženy i muži chodí do důchodu shodně v 65 letech. I to jsou rovné příležitosti mužů a žen..

Ještě v polovině minulého století u nás nebylo myslitelné, aby se žena stala součástí vrcholné politiky. Společnost nebyla na tuto skutečnost připravena. Účast žen v politice souvisí se svobodou společnosti a severské země, které jsem zmínila, jsou v této otázce již dlouho na vrcholu. Proto je dnes přirozené, že mají i velký počet žen v politických funkcích. Podobný vývoj probíhá všude v civilizovaných zemích. Některé jsou dál, jiné jsou teprve na cestě. U nás se jistě i v budoucnu dočkáme, že se počet žen v politice zvýší.

Potřebujeme však my, ženy, k dosažení podobného cíle stanovování kvót? Neposuneme se pak ještě dále a nebudeme stanovovat kvóty i v jiných oblastech života? Toužíme skutečně dosáhnout toho, že popřeme všechny přirozené rozdíly mezi ženami a muži? Dejme si ruku na srdce a řekněme, zda bychom si vážily samy sebe, pokud bychom se staly členkami zastupitelstva, Poslanecké sněmovny či Senátu jen na základě stanovené kvóty, bez ohledu na vlastní schopnosti?

Máme opravdu požadovat politickou akci, která má "diskriminaci" žen v politice odstranit? Opravdu stojíme my, ženy o to, abychom dosáhly rovného postavení s muži ve mzdách tím, že budeme zastávat stejné pracovní pozice jako muži díky kvótám u policie, u hasičů, u vězeňské služby? Jedině tak totiž ženy mohou dosáhnout stejného průměru mezd jako muži. Stanovíme kvóty při přijímání mužů a žen ke studiu na vysokých školách a v jednotlivých oborech? Vzdáme se své domény, že celkově je vzdělanost žen u nás vyšší než u mužů? Ženy studují více

obory společenskovední, méně žen pak studuje obory technické a přírodovědní. Popřeme absolutně stanovením kvót svobodu volby? Protože pokud stanovíme kvóty v politickém životě, pak je opravdu budeme muset stanovit ve všech oblastech společenského života. **Docílíme jedině toho, že popřeme svobodu jako takovou.** A k tomuto cíli ODS směřovat nikdy nebude, neboť je stranou, pro níž je svoboda základním principem.

V české parlamentní praxi se již ujalo systematické prosazování priorit a potřeb žen a mužů ve všech rovinách politiky a další opatření s cílem dosáhnout rovných příležitostí žen a mužů. Tzv. **'Gender mainstreaming'** je metodou, která má vybalancovat uplatnění žen a mužů zejména ve státní správě a samosprávě. Jeho podstata spočívá v tom, že před přijetím jakéhokoli rozhodnutí je provedeno vyhodnocení jeho dopadu na muže a ženy.

Kromě "gender mainstreamingu", prosazují však především stoupenci feminismu rovněž princip **"gender budgeting"** který lze označit i jako "pohlavní rozpočtování". Zde se jedná o předběžné posuzování jakéhokoliv veřejného výdaje z hlediska dosahování cíle "pohlavní rovnosti". Právě to je však důkazem plíživého zavádění kvót i do dalších oblastí života a já se obávám, že důsledné naplňování povede k výše popsanému popření svobody jako takové.

Nedávno přijatý **zákon o stabilizaci veřejných rozpočtů především v sociální oblasti zohledňuje rovné postavení mužů a žen**, naplňuje i prioritu pro sladování soukromého a pracovního života, a to nejen pro ženy.

Rovných příležitostí pro muže a ženy se týkají také změny v rodinné politice. Chystají se vhodné podmínky jak pro rodiče, kteří chtějí zůstat doma s dětmi na rodičovské, tak i pro ty rodiče, kteří chtějí skloubit pracovní dráhu s výchovou malých dětí. Bez ohledu na to, zda se jedná o muže či ženy. Jedná se dále o: širší používání částečných, flexibilních pracovních úvazků, nalezení širšího spektra služeb péče o děti do 6 let, včetně vytvoření systému péče o děti tzv. nerodičovskou osobou, motivace zaměstnavatelů pro zřizování dětských koutků či příspěvků zaměstnancům na zajištění opatrování dětí, zavedení týdenní otcovské dovolené během prvních dvou měsíců života dítěte. Jak vytvořit podmínky především pro mladé maminky, aby měly děti a aby nepřišly o svůj profesní vývoj? Názory se pohybují mezi dvěma extrémy: První extrém: Jako společenský vzor je používána žena, které po pár týdnech nebo měsících dá dítě nějaké opatrovatelce, au-pair nebo babičce a přitom pokračuje ve své profesní kariéře. Druhý extrém: Matka malých dětí nemá dělat nic jiného, než být u nich a u plotny pokud možno co nejdéle, zůstat ve společenské sociální izolaci a ztrácet svůj profesní rozvoj.

II. a III. etapa sociálních reforem předpokládá vytvoření moderní, prorodinné flexibilní politiky. Jeden z jejích hlavních pilířů je posílení svobody volby. To se projevuje mj. v zavedení vícerychlostní rodičovské dovolené (I. etapa reformy sociálních systémů) nebo v celé řadě dalších opatření, aby si každý mohl vybrat pro sebe nejvhodnější variantu. Například prosazením většího počtu flexibilních zkrácených pracovních úvazků, kterých dnes máme jen 4 %. Cílem je dostat se alespoň na úroveň 10 %. Možnost dávat dítě starší 3 let do školky bez omezení rodičovského příspěvku bude zachována. Zvažuje se jen změna limitu ze 4 hodin denně na 80 - 90 hodin měsíčně. To by umožnilo rodičům podstatně pružnější využívání pobytu dětí ve školce a skloubení například s částečným pracovním úvazkem, studiem apod.

System širšího spektra služeb v péči o děti umožňuje skloubit rodičům pracovní dráhu a rodičovství.

Svobodné matky nebudou zvýhodňovány proti vdaným matkám. Peněžitá pomoc v mateřství bude po navržených změnách stejná pro vdané i svobodné matky. Vytvoření možnosti otcovské dovolené umožní tatínkům o týden delší dovolenou, hrazenou ze systému nemocenského pojištění.

Hmatatelným důkazem, že se současná vláda vážně zabývá tématem rovných příležitostí mužů a žen je Usnesení Vlády ČR ze dne 11. července 2007 č. 762 k Souhrnné zprávě o plnění Priorit a postupů vlády při prosazování rovnosti žen a mužů v roce 2006.

Vláda tímto usnesením vzala na vědomí Souhrnnou zprávu o plnění Priorit a postupů vlády při prosazování rovnosti žen a mužů, obsaženou v části III a IIIa materiálu č.j. 1031/07; schválila 1. Aktualizovaná opatření Priorit a postupů vlády při prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže, obsažená v příloze tohoto usnesení, 2. delimitaci 5 funkčních míst z Ministerstva práce a sociálních věcí na Úřad vlády, a to od 1. ledna 2008; **za důležité však považuji zmínit, že tímto usnesením zároveň změnila název národního akčního plánu Priority a postupy vlády při prosazování rovnosti žen a mužů na Priority a postupy vlády při prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže. Nejde přece o to, aby byly ženy rovnocenné mužům, To by bylo proti přírodě. Jde o to, aby měli muži i ženy stejné příležitosti.**

V dohledné době bude Poslanecká sněmovna projednávat tzv. antidiskriminační zákon, normu, která již dlouho v našem právním řádu chybí. Tímto zákonem dojde k souladu s požadavky práva EU. Zákon má upravit právo na rovné zacházení a ochranu před diskriminací v mnoha oblastech včetně úpravy rovného práva na zacházení a ochranu před diskriminací z důvodu pohlaví. Zavádí i určení instituce, která by měla zprostředkovávat právní pomoc ve věcech ochrany před diskriminací. Pro naplnění tohoto ustanovení se navrhuje rozšířit působnost veřejného ochránce práv.

V politice se pohybuji již 10 let a nikdy jsem se při své práci nesetkala ze strany kolegů byt s náznakem, že ženy do politiky nepatří či že snad nemají schopnosti stát se platnými političkami. Zcela přirozeně jsem po několikaleté práci v zastupitelstvu a v radě městské části v roce 2005 požádala své kolegy z oblastního sdružení ODS v Praze 2 o důvěru pro kandidaturu do Poslanecké sněmovny, abych zúročila své zkušenosti z komunální politiky a z oblastí, kterým jsem se věnovala. Ani na okamžik jsem nepřemýšlela o tom, zda se vydávám na strastiplnou cestu jen proto, že jsem žena.

Jsem přesvědčená, že ženy do politiky patří. Samozřejmě v duchu konzervativních hodnot své strany chápu rodinu a roli ženy v rodině jako jeden ze základních pilířů svobodné, demokratické společnosti. Neučinila bych rozhodnutí vstoupit do politiky, pokud by s tím nesouhlasil můj manžel, neměla bych podporu a pochopení svých tří dětí a celé rodiny. Bez takového předpokladu bych političkou těžko mohla být a být bych jí ani nechtěla.

Na závěr mi dovolu ještě jednu poznámku. Jistě není bez zajímavosti, že starostkou městské části Praha 2, kde jsem působila v zastupitelstvu a radě, je žena. Předsedkyní OS ODS Praha 2 je žena a v neposlední řadě je senátorkou Prahy 2

také žena. Možná lze s nadsázkou říci, že v Praze 2 by se mělo přijmout opatření, které by prosadilo do funkcí v ODS více mužů.